



7:de årg.

"Svensk"

## "BRANDKÅRSTIDNING"

FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 11

A.-B. Centraltryckeriet  
Örebro 1916

Nov. 1916

Åges af:  
Svenska Brandmanna-  
Förbundet

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON  
ÖREBRO  
Telefon 26

Prenumerationspris:

Kr. 2.75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriiser:

I texten 1 kr., i andra platser  
70 öre pr cm. och spalt

## Slangreparationer.

I dessa dyrtider, då det gäller för brandkärerna att väl taga vara på sitt slangförråd kan det ej vara ur vägen att orda något i frågan om slanglagning. Ut i årg. 1910 häft. 4, 5 och 7 sid. 63, 78 och 99 finnes infördt ett föredrag om "Sättet för slangars profning, skötsel och reparering", hvilket vid Brandchefsföreningens årsmöte samma år hölls af vår ordf. öfverbrandmäst. Klaes L. Karlsson. Som vi nu äro i tillfälle att mera belysande återgifva sättet för slangars reparation enligt samma föredrag, låta vi författaren själf få ordet:

Erfarenheten har visat, att vid hvarje eldsvåda af någon betydenhet ett större eller mindre parti slang blifver skadadt.

En stor del af dessa skador uppstå därigenom, att slangarne måste framföras öfver terräng, som genom sin beskaffenhet sticker hål i dem. Detta förekommer isynnerhet, då en byggnad till någon del bränt ned, ty i det till densamma använda materialet ingår en massa spik, och dessa äro, då de blifvit blottade på det dem omgifvande träet, som enkom ditsatta för att rivna och sticka sönder slangarne.

Använder man hand- eller maskinsprutor för levererande af vatten lämna de i regel vattnet pul-

serande så, att de afdelningar, som ligga närmast sprutan, hafva en om än ringa rörelse. Denna rörelse är dock nog, att om pumpningen pågår länge skada slangarne ifråga, och detta i synnerhet, om marken där de äro framdragna är stenig, eller där på annat sätt förefinnes skarpa föremål.

De nämnda anledningarne tillsammans med många andra göra, att efter hvarje större eldsvåda en ganska stor procent af det använda slangpartiet är skadat och behöfver repareras.

Häraf framgår, att reparation eller lagning af slangar är en manipulation, som inom en brandkår har en mycket stor betydelse, hvarför jag anser det lämpligt att något närmare behandla detta ämne.

Som bekant, uppstå skador å eldsläcknings-slangarne vid hvarje större eldsvåda och kunna dessa skador uppdelas i tre olika grupper eller klasser. Det är dels sådana där det blifvit en bestämd, mindre stråle därigenom att en eller flera trådar af slangens väfnad brutit, dels sådana där slangens genom nötning eller på annat sätt fått ett lokalt läckande parti och dels sådana, där genom någon åvärkan ett större hål uppkommit hvartill äfven kan räknas sprängning af slangens.

Af dessa felaktigheter är den förstnämnda af mindre betydelse för släckningens utförande, men är icke dess mindre till förgärlighet och obehag, och kan dessutom lätt om den icke i tid beaktas blifva större och större samt till slut blifva af den storlek att den måste hänföras till tredje gruppen.

Hvarje brandman vet hur tidsödande det är, isynnerhet om det är långt afstånd till brandposten eller sprutan, att utbyta en skadad slang, och kan ofta en släcknings goda resultat vara beroende af, att en viss ledning under ett kritiskt moment hålles i gång.

Häraf framgår, att det är af synnerligen stor vikt, att en besvärande läcka kan *tillyfälligt* tätas, utan att ledningen behöfver afstängas och den skadade slangen utbytas.

För detta ändamål begagnas olika slangtättningsapparater och vill jag här omnämna ett par hufvudtyper. Som förut är nämnt så har man i stort sedt att räkna med tre olika läckor och borde därför äfven förfoga öfver llka många tättningsanordningar. För att täta mindre spruthål är det lämpligt att använda en liten bindel.



Fig. 1.

(Fig. 1), hvilken består af en med läder öfverklädd knapp och försedd med ett vidfäst starkt snöre. Vid användning anbringas denna med sin kupiga del mot hålet, som skall tätas, hvarefter

snöret lägges ett par hvarf omkring slangen och åtdrages så kraftigt som möjligt.

Det har visat sig att dessa bindlar, rätt anbringade, åstadkomma god tätning af ganska stora hål, och vid ett tryck af 4 å 5 kg. kan man beteckna denna tätning som fullt tillfredsställande. Bindeln är dessutom billig och tager litet utrymme, hvarför det är mycket lämpligt att hvarje man i sin utryckningsrock har några stycken af den.

För behandling af de i punkt två omnämnda skadorna kan man använda hvilken binda som helst då det här icke är fråga om att företaga någon direkt tätning utan mera att förebygga att en större läcka uppkommer.

För tätning af större läckor, hvilket gifvetvis är det viktigaste, användes i hufvudsak två typer med en del modifikationer.

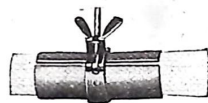


Fig. 2.

Den ena består af en uppskuren cylinder af järnplåt (Fig. 2) emellan 10 å 20 cm. lång och med samma diameter som slangen. Den är invändigt beklädd med läder eller med slangväf och vid användningen prässas dess båda halfvor medelst en skruf och vingmutter, om slangen.

Den andra tättningsanordningen går under namn af "Bums" och består, af en "handske", som medelst en skruf prässas om slangen öfver läckan.

Dessa tättningsanordningar äro fullt tillfredsställande och de kunna gifvetvis användas äfven för de två förstnämnda sortens läckor, men de äro rätt dyra och taga relativt stort utrymme, hvarför den enl. fig. 1 bör användas på de ställen där det är möjligt.

Så nödvändigt som det är att å brandplaten hastigt kunna *tillyfälligt* täta en uppkommen läcka å en slang, lika viktigt är det att å brandstationen, sedan slangarne tvättats och torkat, på ett lämpligt och *varaktigt* sätt kunna reparera de under släckningen uppkomna skadorna.

För detta ändamål användes en hel del metoder, men man torde utan öfverdrift kunna säga att de flesta icke äro vare sig *lämpliga* eller lämna *varaktig* tätning.

För att en tättningsanordning på en brandslang skall vara lämplig måste man dels fordra att det reparerade stället icke skadar vare sig samma slang eller andra, då de på brukligt sätt äro placerade på rullar å ett skakande brandfordon, dels att det reparerade stället icke åstadkommer någon förträngning i slangen, och dels att den icke, där reparationen utförts, blir mindre böjlig.

## Förbandslådor

Från 3:— till 35:— kr.

### SJUKVÅRDS- OCH FÖRBANDSARTIKLAR GUMMIVAROR

m. m., m. m.

köpas bäst och billigast från

*Fritz Svensson,*

Drottningg. 34 ÖREBRO Rikstel. 1689

För att dessa fordringar skola kunna uppfyllas är det nödvändigt att det materiel med hvilket reparationen utföres är af samma beskaffenhet, som det hvaraf slangen består och att det repareerade stället, praktiskt taget, bibehåller sin ursprungliga tjocklek.

Med förbigående af de andra metoderna för slangreparation vill jag som afslutning på denna artikel söka beskrifva sättet för åstadkommande af en lämplig och varaktig tätning af skadade väfslangar.

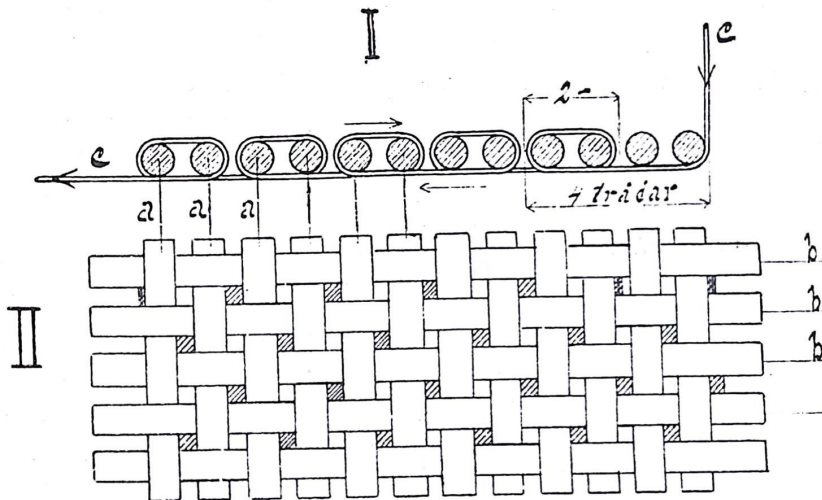
Å skisserna I och II föreställer a.a — väften — och b.b. — varpen i slangväfnaden. Den med pilar försedda slingan c.c. — fig. I illustrerar sytrå-

På detta sätt fortsättes c:a 15 m/m förbi det skadade stället. Det hela bildar en "rundsöm" där stoppgarnet på öfversidan omfattar två — och på undersidan fyra trådar af väften.

Då man nu fått stoppningen så lång som man önskar, vänder man slangen om och börjar "en ny rad".

Styngen skola nu komma omedelbart intill de förra sidledes räknat, men mitt emellan räknat i slangens längdriktning, se fig. II de streckade rutorna. Man fortsätter nu till dess att stoppen fått nödig bredd under iakttagande af att styngen väl ådragas.

Då ett mindre spruthål förefinnes å slangen,



den — stoppgarnet — hvilket på öfversidan omfattar två- och på undersidan fyra trådar af väften.

De streckade rutorna — fig. II — visa hur styngen komma i förhållande till varandra i "raderna".

Reparationen utföres bekvämast i sittande ställning. Slangen placeras öfver benen — i knäet — och hoptryckes med vänstra handens tumme och pekfinger så att det skadade stället bildar en "rygg". Nålen föres nu genom väfnaden medelst syring, c:a 15 m/m till höger om det skadade stället, från sig själf räknat, och så att stoppgarnet täcker öfver fyra trådar af slangväfnadens undersida — se skissen. Man går sedan tillbaka öfver två trådar och skall komma upp med nålen fyra trådar från andra styngtet. Nu stickes nålen ned där den vid första styngtet kom upp och skall återigen komma upp fyra trådar från införingspunkten.

försäkat af att en eller ett par trådar i väfnaden brustit. är det i regel nog med en fyra å fem rader stoppning. Där trådar i väfnaden äro brustna böra dessa ersättas före stoppningen.

Är skadan uppkommen genom slitning, t. ex. vid en pumpslang, blifver ju stoppen stor i förhållande till läckan.

Detta reparationssätt, som vid Göteborgs brandkår användts ett par tiotal år, fyller, omsorgsfullt utfört, fordringarne. Vi ha nämligen ett stort antal slangafdelningar, som hafva mellan 50 å 100 på detta sätt reparerade skador och hvilka äro fullkomligt täta.

Då ämnet, brandslangar och dess behandling, är af synnerligt stor vikt, i all synnerhet med nuvarande priser, vore det önskvärdt om förestående artikel föranledde några flere uttalanden i frågan.

K. L. Cn.



## Henrikssons prisbel. motorsprutor

Försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & Co.

STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

**HENRIKSSONS BRANDSLÄCKARE**

**RAPID & PUMP-RAPID**

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

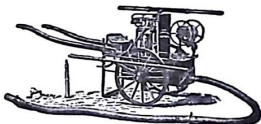
HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon 57 99.



Pump-Rapid



Telegraf-adr.:  
Sprutbolaget

**HENRIKSSONS** <sup>Prisbelönta</sup> Handkraftsprutor

försäljas genom

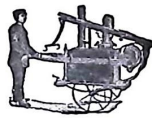
Hrr Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

**A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,**

och Mekaniska Verkstad.

STOCKHOLM 4.



Rikstelefon  
6 0 5 3

## Några reflexioner.

Jag såg för en tid sedan i tidningen en notis om att den lilla västgötastaden Mariestad beslutat att anskaffa brandbil. Den tanken slog mig genast, att just en af de mindre städerna i provinsen skall vara föregångare, när det gäller förbättring inom brandväsendet. När det gällde att uppsätta organiserad brandkår samt anskaffa "hästar" som dragare var också, om jag ej missminner mig, Mariestad först Allt detta bevisar ju bäst att stadens styrande män förstå värdet af ett ordnat brandväsende.

Under min sommarsemester besökte jag några af västergötlands städer och blef då i tillfälle att göra åtskilliga jämförelser. Hvad som slog mig med häpnad, var att en stad af Sköfde storlek ännu ej ordnat sitt brandväsende på ett mera tillfredsställande sätt. Där bibehålles visst ännu i dag kombinationssystemet mellan polis- och brandkår. Själfr har jag ingen erfarenhet af huru detta system verkar, men jag antar att det ej är så särdeles förstklassigt. De städer som förut praktiserat detsamma ha ju på senare åren utverkat "skilsmessa" mellan sina brand- och polis-

kärer. Man kan ju tänka sig huru det skall kännas att vara både polisman och brandman. När man hemkommer från exempelvis ett fyra timmars vaktpass och kanske väl har slumrat in, börjar larmklockan ringa till annan tjänstgöring. Då gäller det att komma fort i kläderna och ut, för att först tjänstgöra som dragare och sedan som brandman. Arbetet vid brandplatsen under de första, mest dyrbara minuterna kan gifvetvis under sådana förhållanden ej bliwa synnerligen effektivt. Att komma fram till ett eldställe i det närmaste "utpumpad", med lungornas arbetande som en bättre blåsbälj och då taga itu med slangutläggning för att sedan gå mot eld och rök är, som hvem som helst kan förstå, allt annat än lämpligt.

Inom yrkesbrandkärerna praktiseras ju allmänt den taktiken, att de män som först skola gå mot elden ej på något vis få vara "utkörde", utan de med all den kraft och energi som fordras skola kunna gripa in. Skall man t. ex. intränga i rökuppfyllda lägenheter i och för orientering, duger det ej att andningsmekanismen går med forcerad hastighet, ty då blir säkerligen resultatet af arbetet ganska klient.

Att ordna ett samhälles brandväsende på ett

praktiskt och ändamålsenligt sätt är mången gång kanske ganska svårt, men låter sig naturligtvis under alla förhållanden göra. I ett samhälle där allmänheten och synnerhet de ledande personerna lärt sig inse nyttan och nödvändigheten af ett ordnad brandväsende är saken naturligtvis ej så svår, men där brandväsendet och utgifterna för detsamma betraktas blott och bart som ett nödvändigt ondt, där är märken mera hårdbruten.

I vår på uppfinningar och förbättringar inom alla områden så rika tid, finnes det ju en hel del resurser äfven när det gäller brandväsendet och dess förbättring. Det är nu för tiden skillnad på att organisera ett samhälles brandväsende, mot för ett par tiotal år sedan. De städer som nu företaga reformer inom sitt brandväsende, få ju tillgodogöra sig de gängna årens erfarenheter och rön, de kunna således, när det gäller en organisering, lägga den i händerna på personer som inom brandväsendet hunnit förskaffa sig en rik erfarenhet.

När ett samhälle på exempelvis 10,000 invånare skall organisera sitt brandväsende framkomma gifvetvis en massa förslag och det bliver helt naturligt svårt att ena sig om det bästa. Härvid spelar naturligtvis ekonomien en stor roll och till den får man ju i första hand taga hänsyn. Dock är det oklokt att allt för mycket "klämma på sekinererna", ty då blir i regel saken endast halffärdig. Så händer nog äfven större städer som i många år haft fast brandkår, men som nu under automobilismens skede ytterligare vill förbättra. När således ett förslag framlägges kanske vederbörande brandchef endast får sig anvisadt ett anslag som ej räcker ens till hälften af det framlagda förslaget, huru väl sedan förslaget är motiveradt. Resultatet blir en ytterligare tillämpning af ordstäfvet: "hvarken hackadt eller malet".

Skall en förbättring göras bör den göras så att den verkliga blir en förbättring.

Ehuru jag ej är någon auktoritet, dristar jag mig likväl att här framlägga ett organiseringsförslag för ett samhälle af ofvannämnda storlek.

Finnes brandstation eller någon byggnad som med ej allt för stora kostnader kan ändras, så är ju den frågan lättast löst. I motsatt fall återstår ingenting annat än nybyggnad. Af största vikt är naturligtvis att å brandstationen ordnas bostäder för åtminstone en del af personalen.

Att i byggnadsfrågan ingå på närmare detaljer anser jag ej vara lämpligt, ty det är en sak som nog lämpas efter de "lokale forhold".

Jag tänker därför närmast på uppsättandet af sjalfva kåren och dess utrustning. Kåren, anser jag, bör bestå af: en brandchef, en brandmästare, en brandförman och minst fem brandmän, samtliga fast anställda och med, som förut nämnts, bostäder inom stationen.

Hvad chefsbefattningen angår, är ju i flesta fall förhållandet sådant, att chefsyslan mera är en kommunalbefattning och vederbörande har den som bisyssla. I dylikt fall bör ju brandmästaren äfven vara vice brandchef som i chefens frånvaro svarar för det hela. Fördelaktigt ter sig nog saken när brandchefen är fast anställd och får odeladt ägna sin tid och sina krafter åt skötandet af samhällets brandväsende. Dessutom böra anställas exempelvis 20 man, hvilka innehafva sådana befattningar eller arbeten att de när som helst kunna inkallas till tjänstgöring. Dessa skola från brandstationen kunna medelst larmklockor alarmeras vid såväl bostäder som arbetsplatser. Af dessa 20 man böra 4 hvarje natt tjänstgöra å brandstationen för att manskapsnumerären därigenom vid första utryckningen skall vara fulltallig. Vid hvarje larm inkallas samtliga att inställa sig å stationen för att därifrån medtaga den redskap som blifvit dem tilldelad.

Hvad fordon beträffar: hästar eller automobiler, förordar jag varmt automobildrift, som i underhållskostnad ställer sig billigare än till exempel tre hästar, hvilket antal är det minsta man kan tänka sig.

Automobiler af den typ och storlek som i en del större städer nu anskaffats, utrustade med pump, mek. stege, brand- och lifräddningsredskap och hvars vikt med besättning uppgår till omkring 5 ton, anser jag ej i detta fall vara fullt praktiska. Vägförhållandena äro i regel ej lika i

## ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. Bergström & Comp.  
Scheelegatan 22

STOCKHOLM



Specialaffär för  
BRANDMATERIEL



Guldmedalj Stockholm 1897.  
Högsta pris Stadsdiplom  
i Gefle 1901. Berlin 1901.

landsorten som i storstaden och följden blir den att svårigheter uppstå för en så tung bil att taga sig fram vid dåligt väglag. I stället har jag tänkt mig en lättare bil på omkring 50 hkr. med pump på exempelvis 700 m.-l., ty bil utan pump är för en mindre brandkår alldeles meningslös. Dessutom skall bilen naturligtvis vara utrustad med slang, lättare stegar och lifränningsmateriel. Beträffande mek. stege kan ju en enspänd dylik anskaffas och aftal träffas med en i närheten af brandstationen boende hästägare, som vid larm alltid lämnar häst för stegens framförande. Bäst är dock gifvetvis att äfven en andra bil anskaffas, hvarå stegen kan placeras. Men kanske anskaffningskostnaden för två automobilar ställer sig alltför afskräckande.

Jag har i detta mitt förslag utgått från den synpunkten att ett sambälle af ungefär nämnda storlek äger vattenledning. De äldre sprutor och annan brandmateriel som finnes, bör utgöra brandkårens reserv, men stå under fasta kårens uppsikt och skötsel. För betjäning af denna materiel finnes ju den värplikliga brandstyrkan att tillgå eller ännu bättre, om staden är förläggningssort för militär, en afdelning från denna.

Jag har nu i denna min artikel försökt att gifva en del uppslag, dock vill jag ingalunda påstå att detta mitt förslag är det "enda saliggörande", men jag tror dock att det i praktiken skall "hålla" och därför har jag, ifall det kan blifva till någon nytta, tagit mig friheten att i vår tidning återgifva dessa mina tankar.

— v —



## Glimtar.

*Märkvärdigt.* Eldsvåda utbryter hos fru X. Hon ropar på hjälp, men ingen kommer.

"Hvad vill det säga?" utropar hon förargad; "jag har tre jungfrur i huset, och ändå finns det icke en enda brandsoldat här!"

# FOTOGRAFIER

och vykort af brandstationer och brandredskap, såväl äldre som nyare mottages med tacksamhet af samlare. Vyer från Stockholms brandväsende sändes i utbyte. Adr. "Samlare", denna tidnings exp. Örebro.

## Skånska brandkårsförbundets instruktionskurs.

### En af deltagarna berättar.

Den af Skånska brandkårsförbundet den 28 o. 29 okt. anordnade instruktionskursen i Svalöf för brandkårschefer samlade kring sig ett lifligt intresse inom brandmannakretsar och ett halft hundralet brandkårsbefäl bevistade kursen. Bland deltagarna var också afdelningschefen i Ystads frivilliga brandkår, korgmakaremästare C. W. Grönberg, med hvilken en af Södra Skånes medarbetare haft ett samtal för att få ett uttalande om värdet och betydelsen af en instruktionskurs som denna.

Hr G. betonade först och främst att kursen varit i hög grad nyttig och instruktiv, så att den kunde sägas ha lämnat en mycket god behållning för alla deltagarna, och att Skånska brandkårsförbundet också gjort allt för att både göra kursen värdefull och bereda deltagarna trefnad under kursdagarna. Kursen hade hållits i Fridhems folkhögskola, där praktiska lokaler ställts till förfogande, men mycken tid hade ju också tillbragts utom hus vid demonstrationer af redskap och attiralj.

De män, som främst haft sig förelagdt att leda kursen, hade också varit väl vuxna sina uppgifter, och de hade äfven jämte stor förmåga att klart och redigt instruera och demonstrera samt att i sakligt rika anföranden meddela sina erfarenheter äfven ägt förmåga att hos kursdeltagarna väcka det lifligaste intresse för hvad som handlades.

Löjtnant E. Enandes föredrag om motorsprutor samt öfver ämnet: "Hvad menas med ett ordnat brandväsende?" hade varit i hög grad intressanta, särskildt som löjtnant E. i sitt föredrag öfver det senare ämnet gifvit så många goda råd och anvisningar, hur organisation af en brandkår skulle lämpligast ske.

Brandchefen i Landskrona L. Tells insats vid kursen måste sättas synnerligen högt. Hr T. hade dels på lördagen ledt en demonstration af brandredskap och materiel samt deras användning och vård, dels också ledt en instruktionsöfning med Svalöfs frivilliga brandkår. Öfningen pågick icke mindre än tre timmar och måste betraktas som ett sannskyldigt kraftprof af ledaren och kärmedlemmarna. Svalöfs brandkår har organiserats af agronom G. Eliasson, hvilken också med kårens första uppbåd företog en utryckning till Ut-sidesföreningens byggnad, där brandchef Tell mottog dem och öfvertog befälet. Här företogs nu för åskådarna särdeles instruktiva öfningar med

kårens nya motorspruta af Scania-Vabis fabrikat med 800 minutilters prestationsförmåga, öfningar med stegar och annan attiralj samt med en liten motorspruta af Ludwigsbergs fabrikat. Det hela var en synnerligen gifvande lektion för de främmande brandkårsmännen, som icke kunde underlåta att skänka den största beundran åt såväl den utmärkta ledningen som också åt Svalöfs frivilliga brandkårsmäns långt komna skicklighet och säkerhet vid öfningen.

Agronom G. Eliasson höll på lördagen inledningsföredraget i diskussionsämnet "Huru bör yrkesmässig utbildning af de frivilliga brandkårens bäst ordnas?" Föredraget var rikt på uppslag och vittnade om tal:s grundliga insikt i brandkårsfrågor samt lifliga intresse för allt hvad dit hörde.

Efter någon diskussion i saken uppdrogs åt hrr Eliasson och Alfr. Bengtsson i Marieholm att utarbeta ett förslag till uttalande i frågan. Deras förslag antogs senare och gick ut på, att af fackmän ledda instruktionskurser borde anordnas för hvarje frivillig brandkår. Därjämte uttalades önskvärdheten af att nybildade brandkårer redan från början måtte beredas möjlighet att af fackmän erhålla råd och anvisningar för sin organisation och verksamhet.

Agronom Eliasson, hvilken haft att bära största tyngden vid kursens anordnande, samt brandchef Tell och löjtnant Enander, kursens föreläsare, af-tackades vid slutad kurs af Skånska brandkårsförbundets ordförande major Oscar Gabriellson, som också frambar ett tack till Svalöfs frivilliga brandkår.

Kursens arrangörer hade, som redan nämnts, gjort allt för att bereda deltagarna trefnad mellan det egentliga kursarbetet. De gemensamma måltiderna och samkvämen hade också utmärkts af en kordial stämning, och af de många talen vid dessa tillfällen kunde man tydligt nog höra, att kursens idé och syfte slagit väl igenom och att man väntade ett rikt utbyte därpå, sedan kursdeltagarna återvänt hem för att där omsätta sina nya erfarenheter.

De främmande brandkårsmännen hade också beredts tillfälle att bese såväl Utsädesföreningens och utsädesbolagets anläggningar som också P. Bondessons landtbruksaktiebolags djurbesättningar, och denna omtänksamhet om de tillfälliga gästerna i Svalöf uppskattades gifvetvis högt.

Enligt hr Grönbergs mening kunde det om denna tvådagarskurs sägas, att den varit af synnerlig nytta för deltagarnas fortsatta verksamhet inom brandväsendet, hvarför man lifligt måste önska, att instruktionskurser af detta slag ofta måtte anordnas.

## Brandväsendet i Djursholm.

En fast brandpiket upprättas,  
bilmotorspruta inköpes.

Djursholms stadsfullmäktige hade på måndagen den 13 nov. extra sammanträde, vid hvilket en hel del frågor af synnerlig vikt för staden behandlades. Sälunda afgjordes vid sammanträdet frågan om ordnande och förstärkande af brandväsendet, som redan i flera år varit föremål för stort intresse. Efter en kort diskussion beslötas dels inköp af en utryckningsautomobil med tillhörande motorspruta, dels anställning af tre brandkarlar att utgöra en fast brandpiket under befäl af polisöverkonstapeln såsom brandchef. För ändamålet skola uppföras en byggd med automobilgarage samt verkstads- och bostadslokaler, allt för en kostnad af 65,500 kr.



**TIDAHOLM'S**  
**NYA**  
**LAST- OCH BRANDKÅRS-**  
**AUTOMOBILER**  
**NY, ÖVERLÄGSEN KONSTRUKTION.**  
**DRIFTSÄKER. EKONOMISK.**

GENERALÅGENTER:  
**CRONSTEDT, KASTENGRÉN & CO**  
(Svamer, Mercedes Automobilagentur)  
**BIRGERJÄRSLÅATAN 6, STOCKHOLM.**  
**ALLA SLAG AV AVTÖLLBEHÖR...**

## Förslag

till

Kungl. Maj:ts stadga om hotell  
och pensionat.

Genom beslut den 31 dec. 1915 bemyndigade Kungl. Maj:ts chefen för civildepartementet att genom tillkallade sakkunniga personer inom departementet utreda frågan om behöfliga brandskydds-föreskrifter för byggnader och lägenheter, använda som offentliga samlingslokaler eller för drifvande af hotell- eller pensionatrörelse eller dylikt.

Ärendet hade föredragits i sammanhang med åtskilliga till Kungl. Maj:ts inkomna framställningar rörande det kommunala brandväsendet i riket, och anförde därvid departementschefen bland annat följande:

”Bland de många, för närvarande på Kungl. Maj:ts pröfning beroende framställningarna i brandskyddssyfte äro vidare vissa hvilka afse åtgärder för lifräddnings- och brandskyddsanordningar vid hotell, pensionat och offentliga samlingslokaler m. m.”

## Allmänna bestämmelser.

## § 1.

1. Med hotell eller pensionat förstås i denna stadga byggnad eller lägenhet, innehållande flera eller färre möblerade rum, hvilka genom allmän tidning, skylt, anslag eller annorledes offentligen, under benämning hotell eller pensionat, mot afgift utbjudes åt resande eller andra till härbärge under längre eller kortare tid.

Såsom hotell eller pensionat skall också enligt denna stadga anses byggnad eller lägenhet, omfattande flera eller färre möblerade rum, hvilken vid brunns-, bad- eller kurort eller inom privat sanatorium eller annan sådan anstalt, änskönt byggnaden eller lägenheten ej benämnes hotell eller pensionat, af anstaltens styrelse eller föreståndare på ofvan angifvet sätt och för enahanda ändamål åt allmänheten utbjudes.

2. Därest möblerade rum i byggnad eller lägenhet, utan att densamma genom skylt eller annorledes uttryckligen betecknas såsom hotell eller pensionat, eljest mot afgift upplåtas åt resande eller andra till härbärge under sådana förhållanden, att polismyndigheten anser denna stadgas bestämmelser böra, för allmän ordnings och säkerhets upprätthållande, därå tillämpas, har polismyndigheten att om förhållandet göra anmälan hos Konungens befallningshafvande, som efter innehafvarens hörande och ytterligare utredning, där sådan erfordras, meddelar beslut i ämnet. Finner vid sådan pröfning äfven Konungens be-

fallningshafvande af nöden, att rörelsen skall såsom hotell eller pensionat enligt denna stadga anses, äge k. bef:de förstädiga innehafvaren att inom föreglad lämplig tid inkomma med ansökan enligt § 2 här nedan vid äfventyr, om sådant underlåtes, att k. bef:de vid vite förbjuder rörelsens fortsatta utöfning.

Sådant förbud må också af k. bef:de meddelas för det fall, att ansökning, hvarom nu nämnts, varder af k. bef:de afslagen, men rörelsen icke desto mindre fortsättes.

3. Jämte bestämmelserna om hotell och pensionat i denna stadga gälle, hvad angår de i sådan inrättning anordnade restaurationslokaler och större samlings-salar, i tillämpliga delar hvad i stadgan om offentliga samlingslokaler m. m. är eller kan varda föreskrifvet.

4. Denna stadga äger icke i allmänhet tillämpning på gästgifverier, hvarom särskildt är stadgat. Befinnes, att gästgifverirörelsen å någon plats drifves under sådana förhållanden, att polismyndigheten anser denna stadgas bestämmelser böra, för allmän ordnings och säkerhets upprätthållande, därå tillämpas, vare lag som i punkten 2 här ofvan är sagd.

## § 2.

1. Ej må någon drifva hotell- eller pensionatrörelse utan att hafva därtill erhållit behörigt tillstånd.

Ansökning om sådant tillstånd göres hos k. bef:de, och åligger den sökande att därvid forete:

a) intyg, att han förfogar öfver den lägenhet, där rörelsen skall utöfvas,

b) erforderliga plan- och genomskärningsritningar med tillhörande beskrifning öfver lägenheten,

c) intyg af sakkunnig person eller myndighet, att de sanitära förhållandena och anordningarna därutinnan äro tillfredsställande,

d) intyg, att sökanden äger medborgerligt förtroende, gjort sig känd för redbarhet och ordentlighet, råder öfver sig och sin egendom och i öfrigt med hänsyn till rörelsens omfattning kan anses lämplig att utöfva densamma.

Ombyte af lägenhet för rörelsens bedrivande må ej ske utan föregående ansökan och med iakttagande i tillämpliga delar af de i denna § gifna föreskrifter.

2. När ansökning gjorts i enlighet med hvad nu är sagdt, åligger k. bef:de att föranstalta om undersökning på platsen genom polismyndighet med biträde, där så erfordras, af sakkunnig person, till utronande huruvida lägenheten är inrättad i enlighet med bestämmelserna i denna stadga.

K. bef:de pröfve därefter ansökningen och meddele sitt beslut.

Öfver de af k. bef:de meddelade tillståndsbevis rörande hotell- och pensionatrörelse skall hos



k. befr:de föras liggare, som utmärker dagen för bevisets utfärdande, ort och plats, där rörelsen skall utföras, tillståndshafvarens namn äfvensom annat beslut, som angående samma rätt gbet må hafva meddelats, såsom angående dess öfverlåtelse på annan, förbud mot dess fortsatta drift o. s. v. Af hvarje sådant beslut bör afskrift till vederbörande polismyndighets kännedom meddelas.

3. Den, som i nu föreskrifven ordning erhållit tillstånd att drifva hotell- eller pensionatörrelse, åligger att medelst tydlig, från gata eller öppen plats synlig skylt utmärka byggnaden eller lägenheten såsom hotell eller pensionat.

4. Där i något fall byggnads belägenhet och beskaffenhet, de för innevarande personers skydd mot eldfara vidtagna anstalter eller organisationen af brandväsendet på platsen anses så betryggande, att skäljg jämkning i ett eller annat afseende uti de här nedan meddelade bestämmelser prövas kunna medgifvas utan afsevärdt äfventyr för räddning af människolif vid eldfara är k. befr:de, efter sakkunnig persons eller myndighets hörande, obehaget att på särskild framställning vid ärendets första anmälan eller sedermera sådan jämkning tillåta.

### § 3.

1. Med *brandfast* byggnadssätt menas i denna stadga en konstruktion af eldfast material. Där denna hvilar på väggar eller pelare, erfordras, för att byggnadssättet skall betraktas såsom brandfast, att äfven dessa äro af eldfast material.

Såsom *eldfast* material anses alla ämnen, som utan att därvid förlora sin form eller bärande egenskaper förmå att under minst en och en half timme motså en temperatur af omkring 1,500° C.

Hit räknas, bland annat, brändt tegel, slaggtegel, kalksandsten, cementtegel, betong med eller utan armering, natursten med puts på båda sidor.

2. Med *brandhårdigt* byggnadssätt menas i denna stadga en konstruktion af eldhårdigt material. Där denna hvilar på väggar eller pelare, erfordras, för att byggnadssättet skall betraktas såsom brandhårdigt, att äfven dessa skola vara af eldhårdigt material.

Såsom *eldhårdigt* material anses, förutom eldfast material, alla ämnen, som utan att därvid förlora sin form eller bärande egenskaper förmå att under minst en half timme motså en temperatur af omkring 1,000° C.

Hit räknas, förutom de under punkt 1 angifna ämnen, bland annat, natursten, rabits, gipsdielen, riksplattor, scagliol, pimpstensplattor, korksten, trä och järn, för såvidt de förekomma i fackverkskonstruktioner fyllda med sten eller murbruk samt träet och järnet dessutom skyddats medelst ut- och invändig puts, järnbalkar och -pelare,

såvidt de äro omklädda med isolerande, obrännbart material af minst 40 mm. tjocklek;

dock att, hvad angår

dels de i § 4 nämnda mellanbottnar, hvalfkonstruktioner, äfven om däri befäliga järndelar ej äro skyddade af isolerande, obrännbart material,

## LEDIGA PLATSER.

### Vid Luleå stads brandkår

finnes några platser som ordinarie brandmän lediga, att fortast möjligt tillträdas.

*Afslöningsförmåner:* 1:a året 405 kr., 2:a året 480 kr., 3:e året 600 kr., 4:e året 660 kr., samt 5:e och därpå följande år 720 kr. pr år, hvartill kommer fri bostad (logementsbostad), kost, uniformsbeklädnad och skodon, tvätt å underkläder, fria skatter samt fri läkarevård och medicin äfvensom olycksfallsförsäkring.

*Fritid:* Fridugn hvart 6:e dygn samt 15 dagars sammanhängande tjänstledighet pr år. Resebidrag för inställelse till tjänstgöring intill högst 25 kronor.

För år 1917 har Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort framställning om den konstanta lönens höjning med 120 kr. i de två lägsta och 60 kr. i de öfriga lönegraderna.

Ansökan, åtföljd af betygsskrifter samt fräged- och läkarebetyg insändes till brandchefen.

Den som förut innehåft ordinarie anställning vid fast brandkår under minst ett år kan få tillgodoräkna sig  $\frac{2}{3}$  af förut innehåft tjänst.

Obs! Endast ogifta personer kunna antagas. Luleå i november 1916

**Brandchefen.**

Till en nyinrättad

## Brandmästarebefattning

vid Sandvikens Järnverks A.-B., Sandviken, sökes lämplig person. Fordringar: Väl vitsordad tjänstgöring vid fast brandkår. I ansökningshandlingarna, som böra åtföljas af bevittnade betygsskrifter, må lämnas fullständiga uppgifter om ålder, familjeförhållanden, lönepretantioner och tillträdestid samt militärförhållanden. Instruktioner sändes på begäran.

**Sandvikens Järnverks Aktiebolag,  
Sandviken.**

dels de i § 5 nämnda innerväggar och inner-tak, trävirke, beklädt med något af nu angifna material eller med puts på rör, eller hvalfkonstruktioner, äfven om däri befintliga järndelar ej äro skyddade af isolerande, obrännbart material, må såsom brandhårdiga anses.

3. Dörr anses *brandsäker*, om den är för-färdigad

af hela eller genombrutna järnplåtar med inlägg af annat obrännbart material, eller

af järn, beklädt med annat obrännbart mate-rial, eller

af trä eller annat lämpligt ämne, som på bågge sidor och alla kanter omkläds först med asbest och därutanpå med minst 1 mm. tjocka, falsade järnplåtar, som fästas med genomgående nitar eller bultar med nitar, men ej medelst spikar eller träskruvar.

Brandsäker dörr skall sluta tätt i fals om minst 5 cm. bredd inom ram af järn eller af samma konstruktion som dörren. Brandsäker dörrs upp-hängning skall vara inrättad medelst genomgående nitning eller genom bultar med mutter eller för-medelst inmurade krok.

Sofrums läge i byggnaden, byggnads-tekniska föreskrifter om väggars och taks beskaffenhet samt särskilda bestämmelser om källare, eld-farliga inrättningar m. m.

#### § 4.

I stad, köping och eljest å plats, där byggnads-stadgan och brandstadgan för rikets städer vunnit tillämpning, må med de i denna § andra stycket sista punkten samt tredje stycket stadgade undan-tag hotell- eller pensionatrörelse anordnas utan afseende på sofrummens belägenhet inom byggnaden.

På landet å ort, där berörda stadgar icke tillämpas, må i hotell eller pensionat rum, belägna högre upp än i tredje våningen, bottenvåningen men ej källare- eller souterrainvåning däruti inberäknad, icke användas som sofrum, vare sig

## Platssökande.

En 28 år gammal brandman med 7 års praktik i tjensten önskar ombyte av plats nu eller framdeles.

Svar emotses tacksamt till "Intresserad", Svensk Brandkårs-Tidning f. v. b.

för resande eller andra personer, för så vidt ej dels byggnadens alla mellanbottnar äro af brandhändig konstruktion enligt § 3 punkten 2 sista stycket, dels alla för utrymning afsedda trappor jämte dessas omfattningsväggar äro af brandfast konstruktion. Äro byggnadens ytterväggar helt eller delvis af trä, må i hotell eller pensionat, vare sig i stad eller på landet, rum med den belägenhet nu är sagd icke under några förhål-landen användas såsom sofrum.

Oafsedt huruvida byggnad är uppförd af trä eller af sten eller af annat icke brännbart mate-rial, må, såvidt på innehafvare af hotell eller pensionat ankommer, nattläger icke ens tillfäl-ligtvis anordnas å vindskontor eller å eljest oin-redd vind.

#### § 5.

Väggar och tak i samtliga inom hotell eller pensionat till sofrum utplåtna lägenheter, i de därstädes anordnade korridorer, i förstugor och de för byggnadens utrymning afsedda trappor skola till sitt byggnadssätt vara åtminstone brandhårdiga enligt § 3 punkten 2 sista stycket.

Äro sistnämnda trappor af trä, skola, så framt de ej byggts af ek eller därmed ur brandsäker-hetens synpunkt jämförligt hårdt träslag, trapporna på undersidan beklädas med puts i murbruk på rabits.

Utrymme under trappa må icke användas, med mindre detsamma väggar, golf och tak äro af brandhändig konstruktion. Där må icke under några förhållanden förvaras lätt antändbara ämnen.

#### § 6.

Källare under byggnad, som ifrågasattes att användas till hotell eller pensionat, skall i all-mänhet vara försedd med tak af brandfast kon-struktion; dock att, där begränsningen af husets storlek och rörelsens omfattning kan anses föran-leda endast brandhändig konstruktion, det må ankomma på k. bef:de att lämna tillstånd där-till. Om från källare till ofvanliggande våning leder trappa, skall denna jämte omfattningsväggar och tak vara af åtminstone brandhändig konstruk-tion samt i ena ändan afstängd med brandsäker, själfstängande dörr; dock att, hvad angår trappa från i källare inredt kök och öfriga för serverin-gens behof afsedda förrådsrum, brandhändig kon-struktion och själfstängande dörr ej erfordras, så framt nu nämnda rum äro brandhårdigt afskilda från källarens öfriga utrymmen och öppningarna i mellanväggarna mellan dessa utrymmen och nu ifrågavarande rum äro försedda med brandsäkra, själfstängande dörrar.

Källare bör ej stå i förbindelse med förstugor, korridorer m. fl. sådana för husets utrymning af-sedda områden. Kan det ej lämpligen undvikas,

må förbindelse äga rum med villkor att den i fråga om väggar och tak är brandhärdig och på ömse håll begränsas medelst dörrar af den i näst-föregående stycke beskrifna art, insatta på ett inbördes afstånd af minst 1 m. och så, att de vid öppnandet icke inkräkta på det sålunda bildade området.

## § 7.

I byggnad, där hotell eller pensionats inrättats, må icke finnas vare sig fabrik eller annan eldfarlig inrättning, ej heller som eldfarliga ansedda handelsvarulager där uppläggas.

Lokaler för inom byggnaden till äfventyrs drifvet handverk skola vara brandhärdigt afskilda från förstugor, trapphus, korridorer och öfriga områden, som tjäna till byggnadens utrymmande.

Har i byggnad, hvarom nu är fråga, inrymts butiks- eller kontorsrum, som icke tillhör hotellets eller pensionatets drift, skall det brandhärdigt afskiljas från hotell- eller pensionatslokalerna, och dess förbindelser med sistnämnda lokalers förstugor, trapphus och korridorer skola vara försedda med brandsäkra, själfstängande dörrar.

Förvaringsrum för af explosionsmotor drifna forskäffningsmedel (garage) får icke under några förhållanden inredas i byggnad, som inrymmer hotell eller pensionat, så framt icke k. bef. de, efter pröfning af omständigheterna, under vissa villkor tillåter förvar i byggnaden af sådana för hotell- eller pensionatörelsens omedelbara behof erforderliga fordon; och skall vid beviljandet af tillstånd därtill uttrycklig föreskrift meddelas, att sand med för dess användning nödig skovfel äfvensom Perkeo-apparat eller därmed jämförligt eldsläckningsredskap skola i rummet ständigt vara till hands.

### Trappor, korridorer och öfriga byggnadstekniska anordningar för utrymning.

## § 8.

Hotell eller pensionat skall hafva minst två genomgående, af hvarandra fullt oberoende trappor från högst belägna våningen till nedra botten med därifrån till det fria ledande utgångar; och skola dessa trappor, af hvilka den ena må tjäna såsom reservtrappa, vara så belägna, att man så vidt möjligt från hvarje sofrum anträffar en af nedgångarna åt hvardera sidan om rummets utgångsdörr på ett afstånd, som, hvad angår den närmaste trappan, icke må öfverstiga 25 m.

Därest sådan trappa leder till öfverbyggd gårds takbjälklag, måste därifrån finnas bekvämlig, ständigt belyst förbindelse till bottenvåningen och det fria.

På dörren till reservutgång skall vid pass 1,50 m. öfver golfplanet med bokstäfver om 60 mm. höjd på hvit botten i oljefärg inom fyrkantig hög-

röd ram målas i högröd färg ordet *Reservutgång*. Är dörrens ställning icke vinkelrätt mot korridorrens längdriktning, skall berörda anvisning på nu angifvet sätt därjämte målas på skylt, som vid trappnedgången i hvarje våning skall uppfästas vinkelrätt mot korridorrens längdriktning.

På dörren till bufudtrappas öfre mynning i hvarje våning skall ock på sätt nu är sagt målas ordet *Utgång*.

Andra trappförbindelser (spiraltrappa o. s. v.) än de för byggnadens utrymmande afsedda trappor må icke genombyta mera än en mellanbotten och få icke stå i omedelbart sammanhang med korridor eller trapphus.

Hvarje för byggnadens utrymning afsedd trappa skall på ömse sidor hafva en säkert fästad ledstäng af metall eller hårdt träalag utan fria ändar.

## § 9.

Trappledning och i förbindelse därmed till äfventyrs stående hall eller förstuga skall på lämpligaste sätt afstängas från dit utrymmande korridorer, vare sig genom insatt skiljeväggsparti med erforderliga dörrar, eller förmedelst i korridorerna inpassade dörrar. Sådan afstängningsanordning skall anbringas så nära trappan som möjligt, men ej på mindre afstånd därifrån än som svarar mot trappans bredd.

Nu nämnda dörrar skola vara själfstängande och tätt slutande dubbdörrar (deuxbattants), antingen s. k. balansdörrar eller ock utåtgående dörrar med anslag mot tröskel af högst 38 mm. i höjd samt med inåt starkt affasad kant. De må ej vara försedda med kantreglar utan böra i dess ställe hafva en regelanordning, som öppnas vid ett enda grepp genom handtag, anbragt i vertikal ställning på dörrarnas insida å vid pass 1,50 m. höjd från golfvet och inrättadt på sådant sätt, att handtaget, när dörren är stängd, står riktadt uppåt.

## § 10.

I hotell eller pensionat med genomgående trapphus skall i dess tak eller i där invid befintligt fönster anbringas röklucka eller luckor med yttinnehåll af tillsammans minst 1 kv.-m., försedda med passande motvikt, så att desamma genom enkel ledning till trapphusets olika trappan samt nedre botten kunna utan svårighet öppnas och stängas.

## § 11.

Hiss-schakts väggar och tak skola vara af brandhärdig konstruktion med brandsäkra, själfstängande och rökrfritt slutande dörrar eller luckor; dock att hiss må kunna anordnas öppet i trapphus, så afstängd som i § 9. säges.

Hissmaskineri skall vara uppställt i rum med brandhärdiga väggar, golf och tak samt brandsäker själfstängande dörr.

I afseende på mindre hissar, hvilkas schakt genomryter endast en mellanbotten, äge k. beförde efter sakkunnig persons eller myndighets hörande meddela erforderliga bestämmelser utan hinder af hvad ofvan är i allmänhet stadgadt.

Trummor för uppvärmning skola vara af brandhärdig konstruktion. Trummor för ventilation skola, så framt de genomryta mer än en mellanbotten, vara utförda i brandhärdig konstruktion, och bör, därest sådana trumma genomgår översta bjälklaget, densamma äfven i fortsättningen genom husets yttertak vara brandhärdig. (Forts)



## Löneförbättring vid Södertälje brandkår.

Stadsfullmäktige i Södertälje beslöto den 8 sisl. nov. på därom framställd begäran, att bevilja en löneförhöjning af, åt v. brandchefen 500 kr., samt övriga af fasta brandkårens personal 300 kr. årligen, att gälla frät i jan. 1917.

Löneförmånerna från och med nästa år blifva alltså följande:

v. Brandchefens lön . . . . .	1,500:—	
tjänstgöringspenningar . . . . .	750:—	
beklädnadspenningar . . . . .	200:—	
2 st. ålderstillägg efter 5 o. 10 år å 200 o. 250 kr. . . . .	450:—	2,900:—
Brandmästarens lön . . . . .	1,100:—	
tjänstgöringspenningar . . . . .	450:—	
beklädnadspenningar . . . . .	200:—	
2 st. ålderstillägg efter 5 o. 10 år å 100 o. 150 kr. . . . .	250:—	2,000:—
Brandförmans lön . . . . .	1,000:—	
tjänstgöringspenningar . . . . .	450:—	
beklädnadspenningar . . . . .	150:—	
ålderstillägg efter 5 o. 10 år å 100 o. 150 kr. . . . .	250:—	1,850:—
Brandmans lön . . . . .	1,000:—	
tjänstgöringspenningar . . . . .	350:—	
beklädnadspenningar . . . . .	150:—	
ålderstillägg som föregående . . . . .	250:—	1,750:—

Härjemte åtnjuter samtliga fri familjebostad inom stationen, vedbrand och lyse.

Utom här ofvan nämnda löneförmåner erhåller brandmästaren ett extra årligt arvode af 100 kr. för tillsyn och vård af brandtelegrafan.

## Utlandet.

### Ett ständigt brinnande kollager på Spetsbergen.

Amanuensen Lundström berättar i A. T. om en egendomlighet vid Pyramidberget på Spetsbergen på det svenska området. Märkvärdigheten är en sedan 1913 brinnande kolföts. På långt håll stiger under lugna dagar en eller flera kraftiga rökpelare högt upp i luften, och har man tur kan man vid ett besök vid denna jättekollhärd se flammorna bryta fram ur marken. Hur denna koleld uppkommit vet ingen, och när den behagar slockna vet man ännu mindre. Troligen har elden uppkommit vid någon sprängning. Flötsen stupar vid brandstället rätt brant, elden har börjat tämligen lågt och den håller nu som bäst på att äta sig uppåt bergsidan. Ett femtiotal längdmeter äro redan förtärda. De sättningar, som uppstått i jorden efter branden, synas antyda ett djup af åtskilliga meter. Från mitt besök å platsen har jag medtagit lerhaltiga stenar, granat röda som tegel. Jag sökte äfven taga en fotografi. Marken kändes därvid omkring 5 met. från rök-hålen betydligt varm. Snö, som fallit föregående dagar, var på ett stort område alldeles borta. Nederbörd i form af regn och snö har tydligen ingen släckningseffekt. Man har därför i expeditionen dryftat eldsläckningsfrågan men lätit saken förfalla. Det skulle nämligen kostat rätt så mycken möda, och då viktigare arbeten förestodo samt den upprunna koldmängden är försvinnande liten i förhållande till de beräknade resurserna, har man ännu inte lätit eldsläckningsmanskapat gripa in. Men nog är det en ödets ironi att där uppe i det ogästvänliga glaciervärdet brinner dag och natt till ingens nytta bränsle af den materia, vi här hemma få så dyrt betala.



## Nyanskaffning.

### Marlestad får brandbil.

Marjestads stadsfullmäktige ha på brandstyrelsens förslag beviljat inköp af en större brandautomobil. Brandbilen är redan beställd och skall levereras af Tidaholms bilfabrik.

**Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag** tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.